

INARI

Voimakas luonnostaan

INARI

Voimakas luonnostaan

KAHDEKSAN VUODENAJAN INARI

Etunimi Sukunimi, Titteli

3.6.2026

KAHDEKSAN VUODENAJAN INARI

*Pohjoisen tuntureiden, järvien ja jokien muovaamassa maisemassa
kukoistaa Suomen suurin kunta.*

Luonto on inarilaisille sekä osa identiteettiä että elinkeinon lähde. Kesän yöttöminä öinä aurinko ei malta painua yöpuulle lainkaan ja talvisin se lepää kaamoksessa taivaanrannan alapuolella luovuttaen valonsa valkeille hangille, kuulle ja revontulten tanssille.

KULTTUURIEN KOHTAUSPAIKKA

Saamelaiskulttuurin keskuksena, sekä Norjan ja Venäjän rajanaapurina Inarista on muodostunut kulttuurien kohtaamispaikka ja kansainvälisyys on inarilaisille luontaista.

Kansainvälisyyden ja sijainnin lisäksi moni löytää tiensä Inariin luonnon ja hyvien harrastusmahdollisuuksien houkuttelemana.

Toiset tulevat työn ja opintojen perässä. Neljän virallisen kielen kunnassa asukasluku onkin ollut nousujohteinen jo useamman vuoden.

VOIMAKAS LUONNOSTAAN

Inarissa arvostetaan paikallisuuden, yhteisöllisyyden, rohkeuden ja vastuullisuuden merkitystä kunnan kehittämisessä sekä elinvoimaa, luonnon kestäväää käyttöä, saamelaisuutta ja hyvän elämän edellytyksiä.

INARIN KUNTA ON PERUSTETTU VUONNA 1876

Kunnan vaakuna on Ahti Hammarin suunnittelema. Vaakunan tummalla pohjalla uiskeltelee Inarin perinteisiä elinkeinoja symboloiva hopeinen siika kultaiset poronsarvet päässään.

Inarin seurakunta on perustettu 1881.

KUNNAN PINTA-ALA KATTA 5 % SUOMEN PINTA-ALASTA

Inarin pinta-alasta 13 % on vesistöjä ja yli 70 % suojelualueita, joille sijoittuvat muun muassa Urho Kekkosen ja Lemmenjoen kansallispuistot.

Laajasta 17 334 km² pinta-alasta riittää hulppeat 2,5 km² jokaista asukasta kohden.

STRATEGIA

STRATEGIA

- VISIO & TOIMINTA-AJATUS
- ARVOT
- STRATEGIAN PAINOPISTEET
- ELINKEINO-OHJELMA
- EDUNVALVONNAN TOP 8 JA VASTUULLINEN VIESTINTÄ

STRATEGIA

Inarin ainutlaatuinen luonto on kaiken toiminnan perusta. Hyödynnämme luontoa vastuullisesti luontopääomaa vahvistaen.

Hallitusti kehittyvät elinkeinot ovat kunnan elinvoiman perusta. Monipuolistamme elinkeinoja ja kehitämme ympärivuotisuutta.

Sosiaalisesti kestävä kasvu ja ylisukupolvisuuden merkityksen ymmärtäminen ovat hyvän elämän perusta. Edistämme yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten turvallisuutta sekä erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointia.

Saamelaisuus on arvokas osa Inarin kuntaa. Edistämme saamen kielten ja kulttuurin asemaa yhteistyössä muiden saamelaisalueen toimijoiden kanssa.

Luonto

Paikallinen

Voimakas luonnostaan

Hyvä elämä

Vastuullinen

Saamelaisuus

Yhteisöllinen

Elinvoima

Rohkea

VISIO & TOMINTA-AJATUS

Voimakas luonnostaan

INARI:

Elinvoiman ja hyvän elämän
vastuullinen edistäjä

VOIMAKAS LUONNOSTAAN

ELINVOIMAN JA HYVÄN ELÄMÄN VASTUULLINEN EDISTÄJÄ

ARVOT

Yhteisöllisyys - Paikallisuus - Rohkeus -
Vastuullisuus

STRATEGIAN PAINOPISTEET

Luonto - Elinvoima - Saamelaisuus - Hyvä elämä

ELINKEINO-OHJELMA

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden ohjelma
Kielipoliittinen ohjelma (saamen kielistrategia)
Maapoliittinen ohjelma

EDUNVALVONNAN TOP 8

VAIKUTTAVA VIESTINTÄ

ARVOT

YHTEISÖLLISYYS - PAIKALLISUUS
ROHKEUS - VASTUULLISUUS

ARVOT

YHTEISÖLLINEN

- Toimimme oikeudenmukaisesti ja kohtelemme toisiamme yhdenvertaisesti
- Toimimme kaikissa tilanteissa avoimesti, ratkaisukeskeisesti ja toisia arvostaen
- Huolehdimme turvallisuudesta koko kunnan alueella
- Meille on tärkeää lapsiperheystävällisyys, arvokas vanhuus ja yritysmyonteisyys
- Kunnan henkilöstö osallistuu aktiivisesti toiminnan kehittämiseen

PAIKALLINEN

- Paikallisuus tehdään yhdessä - siihen kuuluvat osallisuus ja osallistaminen, toisten huomioon ottaminen ja kunnioittaminen sekä vieraanvaraisuus
- Pyrimme yhdessä nostamaan paikallisten tuotteiden ja palveluiden käytön määrää
- Etsimme ratkaisuja paikallisten tuotteiden ja palveluiden jalostusasteen kasvattamiseksi
- Kuntalaiset ja kunnan alueella toimivat yritykset ja yhteisöt ovat kunnan tärkein voimavara

ROHKEA

- Uskallamme tehdä selkeitä ja oikea-aikaisia päätöksiä
- Olemme kansainvälisesti aktiivisia toimijoita
- Näemme asioiden positiiviset puolet ja haemme rohkeasti uusia toimivia ratkaisuja
- Kannustamme rohkeaan kokeiluun ja opimme virheistä
- Kehitämme kunnan organisaatiota tulevaisuuden tarpeisiin

VASTUULLINEN

- Turvaamme nykyisille ja tuleville sukupolville kestävän kehityksen mahdollisuudet
- Kannamme tasapainoisesti vastuun luonnosta, taloudesta ja ihmisistä
- Toimimme vastuullisesti päätösten tekijöinä ja työnantajana
- Pidämme lupauksemme

ARVOT

YHTEISÖLLISYYS - PAIKALLISUUS
ROHKEUS - VASTUULLISUUS

ARVOT - YHTEISÖLLISYYS

- Toimimme oikeudenmukaisesti ja kohtelemme toisiamme yhdenvertaisesti
- Toimimme kaikissa tilanteissa avoimesti, ratkaisukeskeisesti ja toisia arvostaen
- Huolehdimme turvallisuudesta koko kunnan alueella
- Meille on tärkeää lapsiperheystävällisyys, arvokas vanhuus ja yritysmuonnteisyys
- Kunnan henkilöstö osallistuu aktiivisesti toiminnan kehittämiseen

ARVOT – PAIKALLISUUS

- Meille on tärkeää lapsiperheystävällisyys, arvokas vanhuus ja yritysmuönteisyys.
- Paikallisuus tehdään yhdessä - siihen kuuluvat osallisuus ja osallistaminen, toisten huomioon ottaminen ja kunnioittaminen sekä vieraanvaraisuus.
- Pyrimme yhdessä nostamaan paikallisten tuotteiden ja palveluiden käyttöä määrää
- Etsimme ratkaisuja paikallisten tuotteiden ja palveluiden jalostusasteen kasvattamiseksi.
- Kuntalaiset ja kunnan alueella toimivat yritykset ja yhteisöt ovat kunnan tärkein voimavara.

ARVOT - ROHKEUS

- Uskallamme tehdä selkeitä ja oikea-aikaisia päätöksiä
- Olemme kansainvälisesti aktiivisia toimijoita
- Näemme asioiden positiiviset puolet ja haemme rohkeasti uusia toimivia ratkaisuja
- Kannustamme rohkeaan kokeiluun ja opimme virheistä
- Kehitämme kunnan organisaatiota tulevaisuuden tarpeisiin

ARVOT - VASTUULLISUUS

- Turvaamme nykyisille ja tuleville sukupolville kestävän kehityksen mahdollisuudet
- Kannamme tasapainoisesti vastuun luonnosta, taloudesta ja ihmisistä
- Toimimme vastuullisesti päätösten tekijöinä ja työnantajana
- Pidämme lupauksemme

STRATEGIAN PAINOPISTEET

LUONTO - ELINVOIMA - SAAMELAISUUS - HYVÄ ELÄMÄ

STRATEGIAN PAINOPISTEET

PAINOPISTE	TAVOITE	KÄRKITOIMENPITEET
LUONTO	Luonnon kestävä käyttö	• Luontopääoman arvon kasvattaminen• Ilmastonmuutokseen vastaaminen• Kiertotalouden edistäminen• Ohjatut ja merkityt reitistöt• Kestävä maankäyttö
ELINVOIMA	Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen	• Investointien edistäminen• Elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen• Osaavan työvoiman saanti• Vastuullinen ympärivuotinen matkailu• Luontolähtöiset pohjoiset elinkeinot• Toimivat työvoima- ja yrityspalvelut• Saavutettavuus
SAAMELAISUUS	Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen	• Saamelaisuus on arvokas osa inarilaista arkea• Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen• Saamenkielisten työntekijöiden saatavuuden parantaminen• Saamenkielisten palvelujen vahvistaminen• Hyvät väestösuhteet• Rakentava vuoropuhelu saamelaistoimijoiden kanssa
HYVÄ ELÄMÄ	Hyvä elämä - Sosiaalisesti kestävä kasvu	• Toimivat palvelut• Hyvinvoivat lapset ja nuoret• Ikäihmisten hyvinvointi ja elämänlaatu• Yhteistyö Lapin hyvinvointialueen kanssa• Älykäs saavutettavuus• Kylien tukeminen niiden omista tarpeista ja lähtökohdista• Ennakoarvioinnin toteuttaminen merkittävässä hankkeissa

STRATEGIAN SEURANTA

STRATEGIAN SEURANTA

PAINOPISTE & TAVOITE	SEURANTA (MITTARIT)
LUONTO Luonnon kestävä käyttö	Kierrätysasteen kehitys (%)Kaavoituksessa on otettu käyttöön relevantit kestävän kehityksen mittarit, Kyllä/EiIlmastosuunnitelma on laadittu, Kyllä/EiKuntalaiskyselyjen tulokset (asuinviihtyvyys ja tyytyväisyys palveluihin)
ELINVOIMA Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympäri-voituuden lisääminen	Kunnan asukasmäärän kehitys (%)Majoituskapasiteetin kuukausittainen käyttöaste (%)Elinvoimaohjelman pohjalta laadittu kuntakonsernin investointiohjelma, Kyllä/EiSuomen yrittäjien kuntabarometrin tuloksetLuontolähtöisten elinkeinojen ekosysteemisuuunnitelma laadittu, Kyllä/Ei
SAAMELAISUUS Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen	Valtionavustusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa €/vuosiSaamenkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen sekä saamen kielen opetuksen määrä (toteutuneet tunnit ja lapsimäärät)Tyytyväisyys saamenkielisiin palveluihin (kysely)Käännöksiin, tulkkaukseen, ilmoituksiin ja viestintään käytetyt € ja henkilöresurssit/vuosiKielipoliittisen ohjelman (kielistrategia) indikaattoreiden analysointi vuosittain, Kyllä/Ei
HYVÄ ELÄMÄ Sosiaalisesti kestävä kasvu	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen (HYTE-kerroin) mittareiden kehitysKouluterveyskyselyn tulosten kehitysKuinka monella lapsella ja nuorella on harrastus (%)Kuinka monella lapsella ja nuorella on ystävä (%)Järjestettyjen koulutusten lukumäärä (kylien turvallisuus)Toteutuneiden päätösten vaikutusten ennakkoarviointien lukumäärä (EVA lkm)

EDUNVALVONNAN &
VAIKUTTAMISEN TOP 8

VAIKUTTAVA VIESTINTÄ

EDUNVALVONNAN & VAIKUTTAMISEN TOP 8

Edunvalvonnan ja vaikuttamisen TOP 8 osa-alueiden määrittelyn tavoitteena on edistää kunnalle strategisesti tärkeitä asioita, kiteyttää kunnan viestiä, kartoittaa tarkoituksenmukaiset vaikuttamisen kohteet ja määritellä tehtävät toimenpiteet

1. Asuntojen ja toimitilojen rakentamisen edistäminen
2. Energiapolitiikka (huoltovarmuus, uudet energiamuodot, aurinkovoima, biovoima)
3. Matkailun ympärivuotisuuden ja turvallisuuden edistäminen, "matkailijavero"
4. Monipaikkaisuuden edistäminen
5. Saamenkielten ja kulttuurin rahoituksen ja toiminnan vahvistaminen
6. Saavutettavuus ja liikenneyhteydet; reittilentoliikenne, toimivat matkaketjut, linja-autoyhteyksien parantaminen kuntaan ja kunnan sisällä, seututie 955 ja valtatie 4
7. Sosiaali- ja terveyspalvelujen alueellinen saatavuus
8. Työ- ja elinkeinoalueen toimivuuden ja talouden varmistaminen

VAIKUTTAVA VIESTINTÄ

Viestinnän tarkoituksena on kertoa Inarin kunnan asioista avoimesti ja positiivisesti sekä ylläpitää rakentavaa ja ratkaisukeskeistä vuorovaikutusta kuntalaisten ja eri sidosryhmien kanssa.

Kuntamarkkinoinnissa on olennaista Inarin kunnan nykyistä vahvempi esiin tuominen ja Inarin sijaintiin liittyvien etujen konkretisoiminen.

Vaikuttavan viestinnän eri osa-alueista laaditaan päivitetty viestintäsuunnitelma, jonka toteutumista seurataan systemaattisesti.

- Kuntalaisviestintä, palvelut ja päätökset
- Strateginen viestintä ja tiedottaminen, edunvalvonta
- Sisäinen viestintä henkilöstölle ja konserniyhtiöille
- Sidosryhmäviestintä (yrittäjät, rahoittajat jne.)
- Kuntamarkkinointi

TOIMINTASUUNNITELMA
STRATEGIAN
PAINOPISTEALUEIDEN
EDISTÄMISEKSI

LUONTO - LUONNON KESTÄVÄ KÄYTTÖ

- Luontopääoman arvon kasvattaminen
- Ilmastomuutokseen vastaaminen
- Kiertotalouden edistäminen
- Ohjatut ja merkityt reitistöt
- Kestävä maankäyttö

LUONNON KESTÄVÄ KÄYTTÖ

TAVOITE	KÄRKITOIMENPIDE	MITTARIT	
LUONTOPÄÄOMAN ARVON KASVATTAMINEN	Tunnistetaan kohdekohtaiset luontoarvot ja riippuvuudet päätöksenteossa ja kilpailutuksissa Toteutetaan kaavoitusta perustuen kattaviin luontoselvityksiin, osallistamiseen, luonnonmonimuotoisuuden turvaamiseksi ja kulttuurimaisemien huomioimiseksi	Selvitetään aktiivisesti vaihtoehtoisia pitkän tähtäimen ratkaisuja lämmön tuotantoon	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (%) Kaavoituksessa on otettu käyttöön relevantit kestävän kehityksen mittarit, Kyllä/Ei Suojeltujen alueiden pinta-ala (m²) ja osuus kunnan maapinta-alasta
ILMASTOMUUTOKSEEN VASTAAMINEN	Laaditaan kunnalle ilmastosuunnitelma Laaditaan ympäristörakentamisen sekä huolto- ja kunnossapidon suunnitelmat kestävän kehityksen periaattein	Sopeudutaan ja varaudutaan ilmastomuutokseen paikallisesti mahdollisuuksien mukaan	Ilmastosuunnitelma on laadittu, Kyllä/Ei Kunnossapidon kustannusten kehitys Varautumissuunnitelmassa huomioitu sään ääri-ilmiöt, Kyllä/Ei
KIERTOTALOUDEN EDISTÄMINEN	Nostetaan kierrätysastetta (aktiivinen yhteistyö Lapin Jätehuolto kuntayhtymän kanssa) Edistetään raaka-aineiden tehokasta hyödyntämistä	Järjestetään opastusta ja tiedotusta yhteistyössä koulujen, varhaiskasvatuksen ja jätehuoltoviranomaisen kanssa	Kierrätysasteen kehitys (%) Kehityssuunnitelma laadittu, Kyllä/Ei Toteutunut valistus, lukumäärä/vuosi
OHJATUT JA MERKITYT REITISTÖT	Huomioidaan luontomatkailukohteissa niin paikalliset tarpeet ja tavat kuin matkailijat säilyttäen koskemattontta luontoa ja keskittäen reitistöjä	Toteutetaan opastettuja reittejä lähiluontokohteisiin ja lähivirkistysalueille eri käyttötarpeet ja esteettömyys monipuolisesti huomioiden	Palaute reittien kunnosta ja huollosta (yhteenvedo aina kauden jälkeen) Kohdennetut käyttöastelaskurit
KESTÄVÄ MAANKÄYTTÖ	Tunnistetaan alueelliset ominaispiirteet ja kehittämistarpeet; Ivalo, Inari ja Saariselkä sekä kylät ja toteutetaan tarkemman suunnittelun pohjaksi alueellisia kokonaiskuvakartoituksia ("Master Plan") Huomioidaan myös sosiaalinen kestävyys maankäytön suunnittelussa koko kunnan alueella	Vastataan monipuolisella ja kestäväällä tonttitarjonnalla elinkeinojen, julkisten toimintojen ja asuinrakentamisen tarpeisiin Saariselän maankäyttösuunnitelman päivittäminen	Kuntalaiskyselyjen tulokset (asuinviihtyvyys ja tyytyväisyys palveluihin) Tehdyt alueelliset kokonaiskuvakartoitukset verrattuna aluekartoitusten laadintasuunnitelmaan Saariselän kehittämissuunnitelma päivitetty, Kyllä/Ei Kaavoitettujen uusien tonttien lkm/vuosi Toteutunut rakentaminen/vuosi

ELINKEINO - ELINKEINOJEN MONIPUOLISTAMINEN JA YMPÄRIVUOTISUUDEN LISÄÄMINEN

- Investointien edistäminen
- Elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen
- Osaavan työvoiman saanti
- Vastuullinen ympäristöystävällinen matkailu
- Luontolähtöiset pohjoiset elinkeinot
- Toimivat työvoima- ja yrityspalvelut
- Saavutettavuus

ELINKEINOJEN MONIPUOLISTAMINEN JA YMPÄRIVUOTISUUDEN LISÄÄMINEN

TAVOITE	KÄRKITOIMENPIDE	MITTARIT	
INVESTOINTIEN EDISTÄMINEN	Yhteisen tahtotilan määrittely tavoitelluille investoinneille Asunto- ja toimitilainvestointien edistäminen	Toimitilojen tarjonnan lisääminen ja kiinteistöjen monipuolinen käyttö	Elinkeino-ohjelman pohjalta laadittu kuntakonsernin investointiohjelma, Kyllä/Ei Uusien rakennuslupien määrä kpl/vuosi
ELINKEINORAKENTEEN VAHVISTAMINEN JA MONIPUOLISTAMINEN	Yritysten hyödyke- ja palvelutuotannon tukeminen Uusien yritysten houkuttelu alueelle Koulutus- ja tutkimusyhteistyön vahvistaminen	Tutkimustiedon hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	Yritysten liikevaihdon kehittyminen Alueelle sijoittuneiden uusien yritysten lkm/vuosi Oppilaitosyhteistyön uudet avaukset
OSAAVAN TYÖVOIMAN SAANTI	Työvoimatarpeen selvittäminen ja työvoiman pysyvyyden varmistaminen Saamen kielten ympärille syntyvien työpaikkojen ja saamenkielentaitoisen työvoiman määrän kasvattaminen	Asumis- ja palveluratkaisujen kehittäminen työntekijöille Kuntamarkkinoinnin kohdentaminen paluumuuttajiin	Kunnan asukasmäärän kehitys (%) Kielillisää saavien työntekijöiden lukumäärä Asuntojonossa olevien lukumäärä
VASTUULLINEN YMPÄRIVUOTINEN MATKAILU	Ympäriavuotisuuden edistäminen ja viipymien pidentäminen Vastuullisten ja ilmasto- ja ympäristöystävällisten matkailupalvelujen ja -rakenteiden kehittäminen (ml. reitistöt ja tapahtumat)	Matkailumarkkinoinnin tukeminen ja yhteistyön kehittäminen matkailutoimialalla	Viipymä Majoituskapasiteetin kuukausittainen käyttöaste (%) Vastuullista matkailua tukevat hankkeet
LUONTOLÄHTÖISET POHJOISET ELINKEINOT	Luontolähtöisten elinkeinojen ekosysteemin rakentaminen Tuotteiden jalostusasteen nostaminen ja kiertotalouden mahdollisuuksien hyödyntäminen	Pohjoisia luonnonoloja hyödyntävän yritys- ja testaustoiminnan edistäminen	Luontolähtöisten elinkeinojen ekosysteemisuunnitelma laadittu, Kyllä/Ei Tuotteiden jalostusaste Kehittämishankkeiden lukumäärä
TOIMIVAT TYÖVOIMAJA YRITYSPALVELUT	Yrityspalvelujen konseptointi ja verkostoyhteistyön kehittäminen (yrittäjäjärjestöt, neuvontaorganisaatiot ja rahoittajat)	Työvoimapalvelujen kehittäminen Neuvontapalvelujen tuottaminen alkaville ja kehittyville yrityksille	Yritysten nettolukumäärä Elinvoimasopimus yrittäjäjärjestön kanssa tehty Kyllä/Ei Suomen yrittäjien kuntabarometrin tulokset Haettujen yritystukien määrä (€)
SAAVUTETTAVUUS	Reittilentoyhteyksien määrän kasvattaminen Vastuullisten matkaketjujen edistäminen	Tietoliikenneyhteyksien parantaminen	Suorien lentoyhteyksien lukumäärä Puhelin ja nettiyhteyksien peitto

SAAMELAISUUS - SAAMEN KIELTEN VAHVISTAMINEN JA KULTTUURIN EDISTÄMISEN TUKEMINEN

- Saamelaisuus on arvokas osa inarilaista arkea
- Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen
- Saamenkielisten työntekijöiden saatavuuden parantaminen
- Saamenkielisten palvelujen vahvistaminen
- Hyvät väestösuhteet
- Rakentava vuoropuhelu saamelaistoimijoiden kanssa

SAAMEN KIELTEN VAHVISTAMINEN JA KULTTUURIN EDISTÄMISEN TUKEMINEN

TAVOITE	KÄRKITOIMENPIDE	MITTARIT	
SAAMELAISUUS ON ARVOKAS OSA INARILAISTA ARKEA	Saamelaiskulttuuri esillä osana inarilaista arkea lapsesta pitäen Toimitilojen tarjonnan lisääminen ja kiinteistöjen monipuolinen käyttö	Tietoa saamelaisista ja saamenkielisistä palveluista ulkoisessa viestinnässä, henkilöstön perehdytyksessä sekä uusien kuntalaisten tiedottamisessa	Kunnassa järjestettävien saamelaiskulttuuri- ja saamenkielisten tapahtumien osallistujamäärät/vuosi Perehdytysmateriaali laadittu, kyllä/ei
SAAMEN KIELTEN NÄKYVYYDEN VAHVISTAMINEN	Lisätään saamelaiskulttuurin ja kielten näkyvyyttä (mm. fyysiset opasteet ja verkkoviestintä) Saamenkielisen viestinnän lisääminen suunnitellusti, esim. valtuuston kokousten tulkkaus saamen kielille	Tutkimustiedon hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	Tehdyt toimenpiteet/vuosi Käännöksiin, tulkkaukseen, ilmoituksiin ja viestintään käytetyt € ja henkilöresurssit/vuosi Tavoitettu henkilömäärä saamen kielillä tulkatuissa valtuustostiimeissa/vuosi
SAAMENKIELISTEN TYÖNTEKIJÖIDEN SAATAVUUDEN PARANTAMINEN	Saamenkielisten työntekijöiden rekrytoinnin kehittäminen yhdessä saamelaiskäräjien kanssa Saamenkielisten työntekijöiden saatavuus ja pitäminen - hyvät työskentelyolosuhteet ja tuki kielenhuollolle	Inarin kunnan veto- ja pitovoima saamenkielisten työntekijöiden osalta Työpaikkailmoituksiin maininta saamen kielilisästä	Hakijat per avoin saamenkielinen (kelpoisuusehto) työpaikka Saamenkielisten työntekijöiden määrä (kielilisiä) kunnassa (%)
SAAMENKIELISTEN PALVELUJEN VAHVISTAMINEN	Saamenkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä saamenkielen lukio-opetuksen sekä niiden rahoituksen turvaaminen - kunnalla tärkeä rooli uhanalaisten kielten tulevaisuuden turvaamisessa Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut, saamelaisuuden näkeminen voimavarana	Aktiivinen toiminta saamelaisalueen toimijoiden kanssa lakisääteisten palveluiden rahoituksen varmistamiseksi Saamenkielisen vapaa-aikatoiminnan edistäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Valtionavustusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa €/vuosi Saamenkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen sekä saamen kielen opetuksen määrä (toteutuneet tunnit ja lapsimäärät) Tyytyväisyys saamenkielisiin palveluihin (kysely) Kielipoliittisen ohjelman (kielistrategian) mittareiden analysointi vuosittain, Kyllä/Ei
HYVÄT VÄESTÖSUHTEET	Luodaan yhdessä turvallinen, avoin ja oppiva keskusteluilmapiiiri	Luottamuksen rakentaminen yhdessä	Yhdenvertaisuuskyselyn tulokset valtuustokausittain
RAKENTAVA VUOROPUHELU SAAMELAISTOIMIJOIDEN KANSSA	Vuoropuhelu kunnan ja saamelaiskäräjien kesken - yhteisen edunvalvonnan ja yhteistyön kehittäminen	Luontevat polut ja säännöllisyys yhteistyöhön saamelaistoimijoiden kanssa, mm. Saamelaiskäräjät, Saamelaisalueen koulutuskeskus ja Siida sekä yhteistyön varmistaminen Lapin hyvinvointialueen kanssa	Säännöllinen yhteydenpito tapaamisia/vuosi Yhteiset vaikuttamistoimenpiteet kpl/vuosi

HYVÄ ELÄMÄ - SOSIAALISESTI KESTÄVÄ KASVU

- Toimivat palvelut
- Hyvinvoivat lapset ja nuoret
- Ikäihmisten hyvinvointi ja elämän laatu
- Yhteistyö lapin hyvinvointialueen kanssa
- Älykäs saavutettavuus
- Kylien tukeminen
- Ennakoarvioinnin toteuttaminen merkittävässä hankkeissa

HYVÄ ELÄMÄ - SOSIAALISESTI KESTÄVÄ KASVU

TAVOITE	KÄRKITOIMENPIDE	MITTARIT	
TOIMIVAT PALVELUT	Pidämme yllä vahvat peruspalvelut Käytämme palveluissa ja asiakasohjauksessa ymmärrettävää kieltä ja vältämme vaikeiden ammattitermien käyttöä	Valmistelemme kylille palvelukonseptit Panostamme kunnan henkilöstön työhyvinvointiin	Tyytyväisyys palveluihin (vuosittainen kysely) – arvosanojen kehitys HYTE-kertoimen mittareiden kehitys Opetushenkilöstön kelpoisuus (%) Kylien palvelukonseptit 2 kpl vuodessa tehty Kyllä/Ei Henkilöstön sairauspoissaolojen seuranta
HYVINVOIVAT LAPSET JA NUORET	Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä Toimimme aktiivisesti yhteistyössä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa lasten ja perheiden varhaisessa tukemisessa	Harrastamisen Suomen mallin jatkokehittäminen Inarin kunnan lähtökohdista Kehitämme harrastuspaikkoja suunnitelmallisesti	Kouluterveyskyselyn tulosten kehitys Kuinka monella lapsella ja nuorella on harrastus (%) Kuinka monella lapsella ja nuorella on ystävä (%) Harrastuspaikkojen kehityssuunnitelma tehty, Kyllä/Ei
IKÄIHMISTEN HYVINVOINTI JA ELÄMÄN LAATU	Edistämme ikäihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua Ylläpidämme toimintaedellytyksiä harrastusten, tilojen ja osallistamisen kautta	Kannustamme rakentamaan esteettömiä asuntoja	Elämänlaatunsa hyväksi kokevien ikäihmisten osuus (%)
YHTEISTYÖ LAPIN HYVINVOINTIALUEEN KANSSA	Rakennamme yhteistyön ja toimivat yhdyspinnat Lapin hyvinvointialueen toimintojen kanssa Toimimme yhteistyössä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi	Valvomme etujamme palvelujen saatavuudessa	Arviointi yhteistyön toimivuudesta hyvinvointialueen kanssa (kysely) HYTE-kertoimen mittareiden kehitys
ÄLYKÄS SAAVUTETTAVUUS	Edistämme henkilökuljetusmahdollisuuksia Sovitamme yhteen palveluliikennettä ja koulukuljetuksia Edistämme tietoliikenneyhteyksiä		Kuljetusten ja yhdistettyjen kuljetusten lukumäärä ja täyttöaste Kuljetusten kehityssuunnitelma tehty, Kyllä/Ei Nettiyhteyksien peitto
KYLIEN TUKEMINEN	Kylien profilointi niiden omista tarpeista ja lähtökohdista Tuomme esille kyliä nykyistä voimakkaammin ja edistämme kyläyhteistyötä	Päivitämme kylien turvallisuussuunnitelmat Parannamme kylien ensiapu ja alkusammutuskykyä	Järjestettyjen koulutusten lukumäärä (kylien turvallisuus)
ENNAKKOARVIOINNIN TOTEUTTAMINEN MERKITTÄVISSÄ HANKKEISSA	Arvioimme ennakoivasti merkittävien hankkeiden vaikutuksia paikalliselle yhteisölle		Toteutuneiden päätösten vaikutusten ennakoarviointien lukumäärä (EVA lkm)

INARILAINEN ARKI & VAPAA-AIKA

PALVELUT VERTAANSA VAILLA

Sujuva arki rakentuu hyvien peruspalveluiden äärelle. Inarin ympäri vuorokauden päivystävä terveyskeskus sijaitsee Ivalossa ja kunnan kolme päiväkotia ja peruskoulua tarjoavat turvallista varhaiskasvatusta ja laadukasta perusopetusta.

Opintietä voi jatkaa lukiossa tai Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa, joka tarjoaa toisen asteen ammatillista koulutusta eri aloille.

TEKEMISTÄ VUODEN YMPÄRI

Kattava valikoima kansalaisopiston kursseja, ohjattua liikuntaa, lähiliikuntapaikkoja, urheilukenttiä ja uimahalli.

Elokvateatteri, pääkirjasto, saamelaiskirjasto ja kirjastoauto.

Saamelaiskulttuuria Inarissa edustavat Saamelaismuseo Siida ja Saamelaiskulttuurikeskus Sajos, jossa toimii myös saamelaiskäräjät

AINUTLAATUISIA ELÄMYKSIÄ

Inariviikot, alkuperäiskansojen musiikitapahtuma Ijahis Idja ja elokuvafestivaali Skábmagovat, sekä ympäri kuntaa järjestettävät lukuisat muut tapahtumat tarjoavat ainutlaatuisia elämyksiä.

INARI SIJAITSEE
SAAMELAISTEN KOTISEUDUN
SYDÄMESSÄ

Saamelaiskulttuuria Inarissa edustavat
Saamelaismuseumo Siida, sekä
Saamelaiskulttuurikeskus Sajos, jossa
toimii myös Saamelaiskäräjät.

Suomenkielen rinnalla Inarissa puhutaan virallisina kielinä inarinsaamea, pohjoissaamea ja koltansaamea

Saamelaisalueen koulutuskeskus Inarissa on saamenkäsityöhön, poronhoitoon ja saamen kieliiin erikoistunut toisen asteen oppilaitos.

ASUMINEN & KOTI
INARISSA

KOTI LUONNON HELMASSA TAI PALVELUIDEN TUNTUMASSA

Inarissa voit asua vuokralla tai omistusasunnossa
Inarin Vuokra-asunnot Oy vuokraa asuntoja aina
yksiöistä perheasuntoihin Inarissa, Ivalossa,
Saariselällä, Nellimissä ja Sevettijärvellä.

Oman kodin rakentamisesta innostunut voi varata
vapailta kaava-alueilta tontin ja tutustua tontteihin
kunnan karttapalvelussa ja rakennusvalvonta auttaa
rakentamislupa-asioissa

Tontteja myyvät myös Metsähallitus ja yksityiset
maanomistajat.

YRITTÄMINEN & ERI TOIMIALALAT

A woman wearing a white helmet, a yellow safety vest over a black jacket, and gloves is sitting on a snowmobile. The snowmobile is white and black with orange accents. The background is a snowy, mountainous landscape. The text is overlaid on a semi-transparent white circle.

POHJOISUUS ON VALTTIA

Inarilainen yritystoiminta on vireää ja toimintaympäristö kannustava. Yritykset tekevät paljon yhteistyötä toimintansa kehittämiseksi. Töitä löytyy monen alan osaajille ja esimerkiksi suuri osa työssäkäyvistä asukkaista työllistyy palvelualueille.

Kunnan yritys- ja kehittämispalvelut tukee uuden yrityksen perustamista ja auttaa toimivan yrityksen kehittämisessä. Toimintaympäristön ja elinkeinojen kehittämistä tuetaan erilaisilla hankkeilla.

MATKAILU ON ELINKEINOJEN VETURI

Paikallisia ympärivuotisesti työllistävä matkailuala tarjoaa sesonkiaikaan työtä myös suurelle joukolle kausityöntekijöitä. Matkailun elinvoimaisuutta kehitetään kunnassa kestävästi luontoa ja kulttuuria kunnioittaen.

Inarissa painotetaan myös perinteisten elinkeinojen, erityisesti kalastuksen, poronhoidon ja käsitöiden, kehittämistä matkailun rinnalla.

INSPIRAATIONA ARKTISUUS

Monen paikallisen yrityksen menestyksen salaisuus piilee luonnossa ja pohjoisissa olosuhteissa.

Siinä missä kädentaitajat, luonnontuoteyrittäjät ja luovan alan tekijät ammentavat inspiraatiota arktisesta luonnosta, pohjoisen haastavat olosuhteet houkuttelevat kylmäteknologian ja testausalan huippuosaajia.

Esimerkiksi Ivaloon on keskitetty ajoneuvojen sekä niiden renkaiden ja komponenttien testaus jäisissä, lumisissa ja kylmissä olosuhteissa. Ainutlaatuisen Luonnon ja hyvän saavutettavuuden ansiosta Inari on myös erityisen kiinnostava kohde audiovisuaalisille tuotannoille.

KÄSITYÖLÄISTEN INARI

Puu, hopea, luu, kulta ja villa
muovautuvat osaavissa käsissä.

Inarissa osataan niin perinteisen
saamelaiskäsityön, eli Duodjin, salat.

INARI ON PORONHOITOALUETTA

Inarin alueella on kahdeksan paliskuntaa.

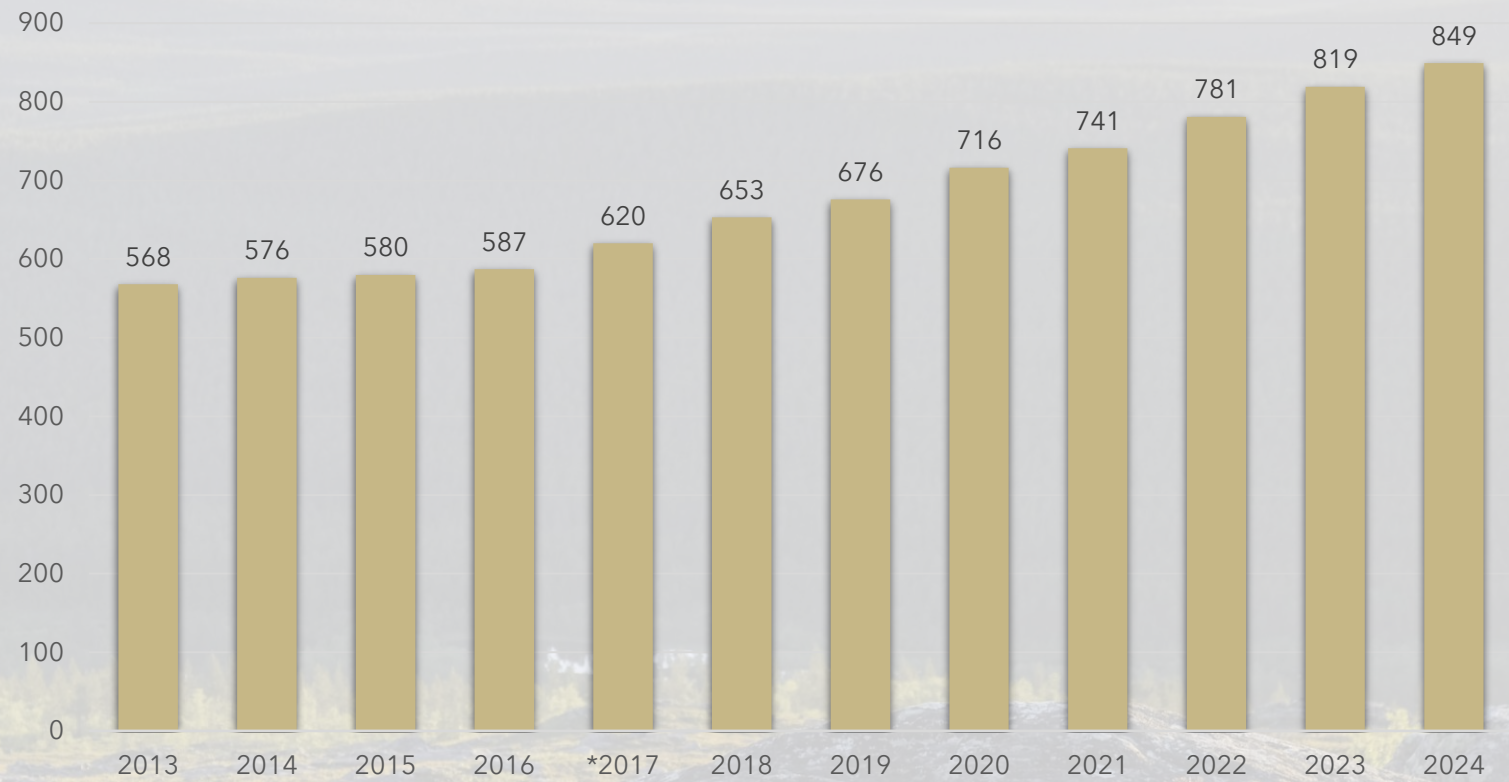
Perinteisiä elinkeinoja ovat kalastus, keräily, käsityö, metsästys ja poronhoito sekä niiden modernit harjoittamisen muodot.

KULLANKAIVUUN PERINNE

Elinkeinona, elämäntapana ja
matkailukohteena Ivalojoella vuodesta
1868, sekä Lemmenjoella ja Laanilassa
Kultareiteillä.

YRITYSKANNAN KEHITYS 2013-2024

TYÖPAIKAT TOIMIALOITTAIN

Alkutuotanto	5,0 %
Jalostus	7,4 %
Palvelut	86,2 %
Muut	1,5 %

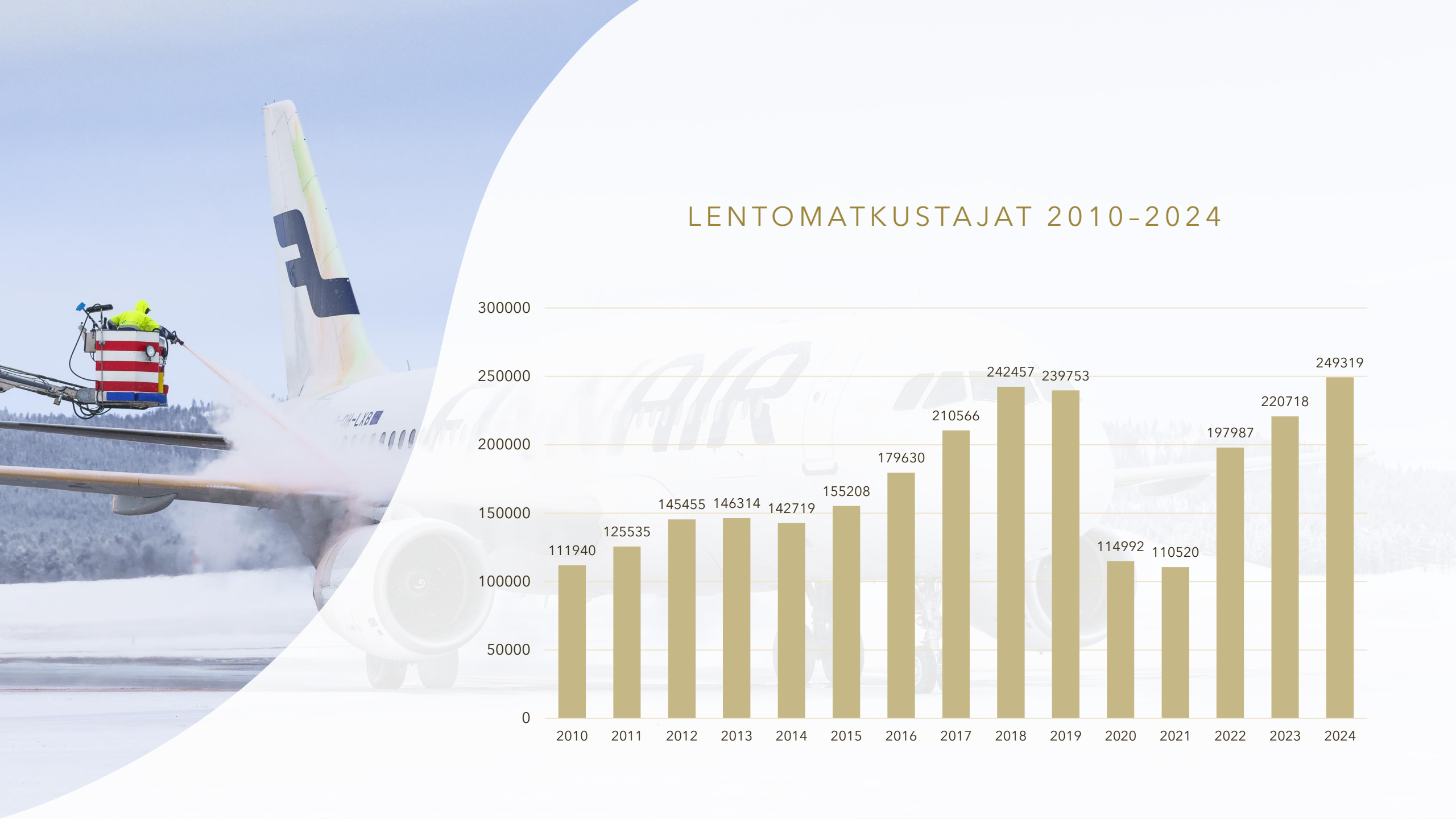
A person in a yellow safety suit is cleaning the tail of a white airplane with a high-pressure water hose. The airplane has a blue and white logo on the tail. The background is a snowy landscape with trees. The image is partially obscured by a large white curved shape on the right side.

SAAVUTETTAVUUS EDELLÄ

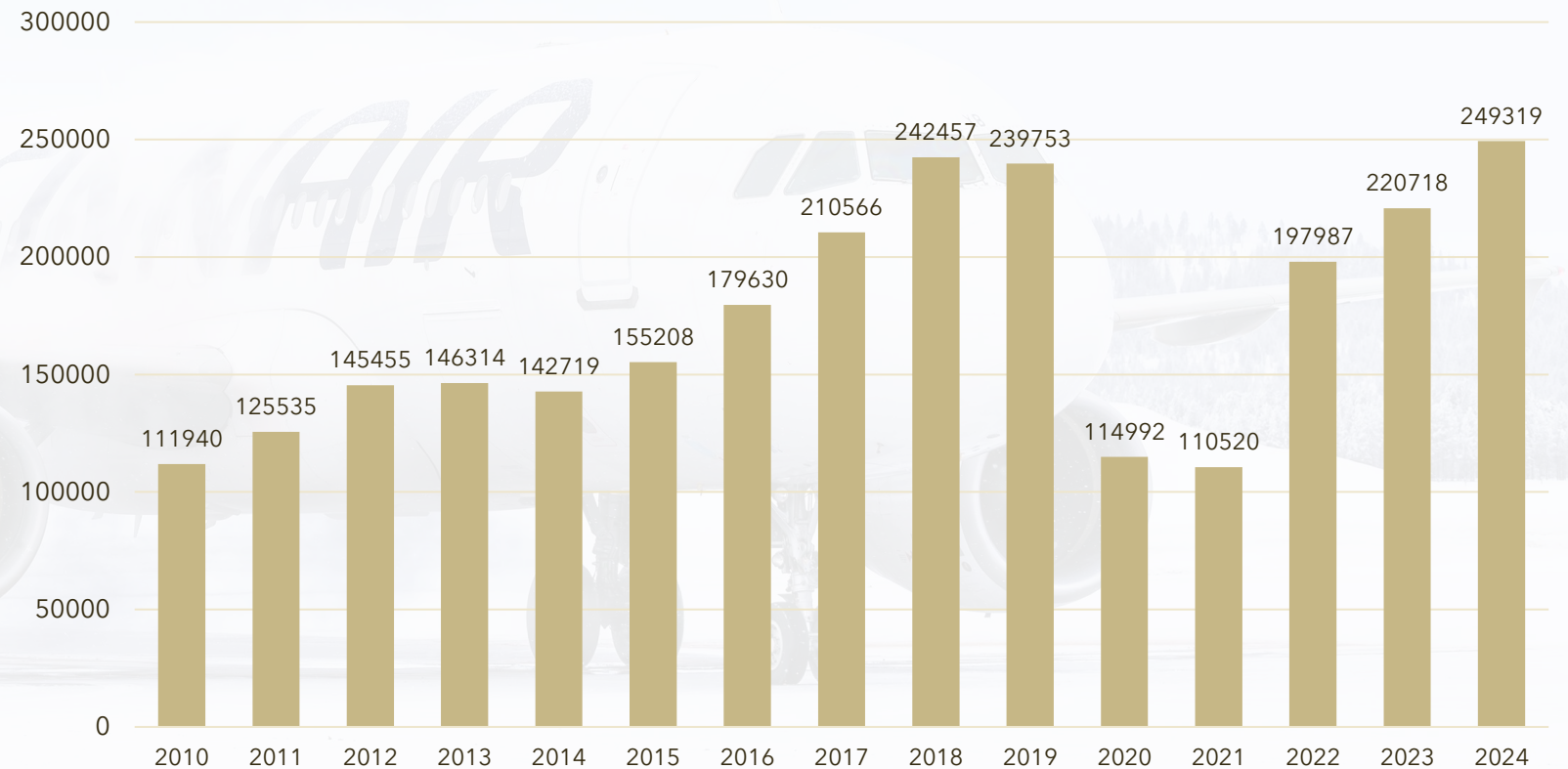
Hyvät kulkuyhteydet, kuten kansainvälinen lentokenttä, tekevät Inarista helposti saavutettavan ja mahdollistavat liiketoiminnan kansainvälisen kehittämisen. Digitaalisten yhteyksien ansiosta etätyöskentely ja -opiskelu on jouhevaa.

Ivalon kansainvälinen lentokenttä on EU:n pohjoisin ja se palvelee yli 200 000 matkustajaa vuodessa.

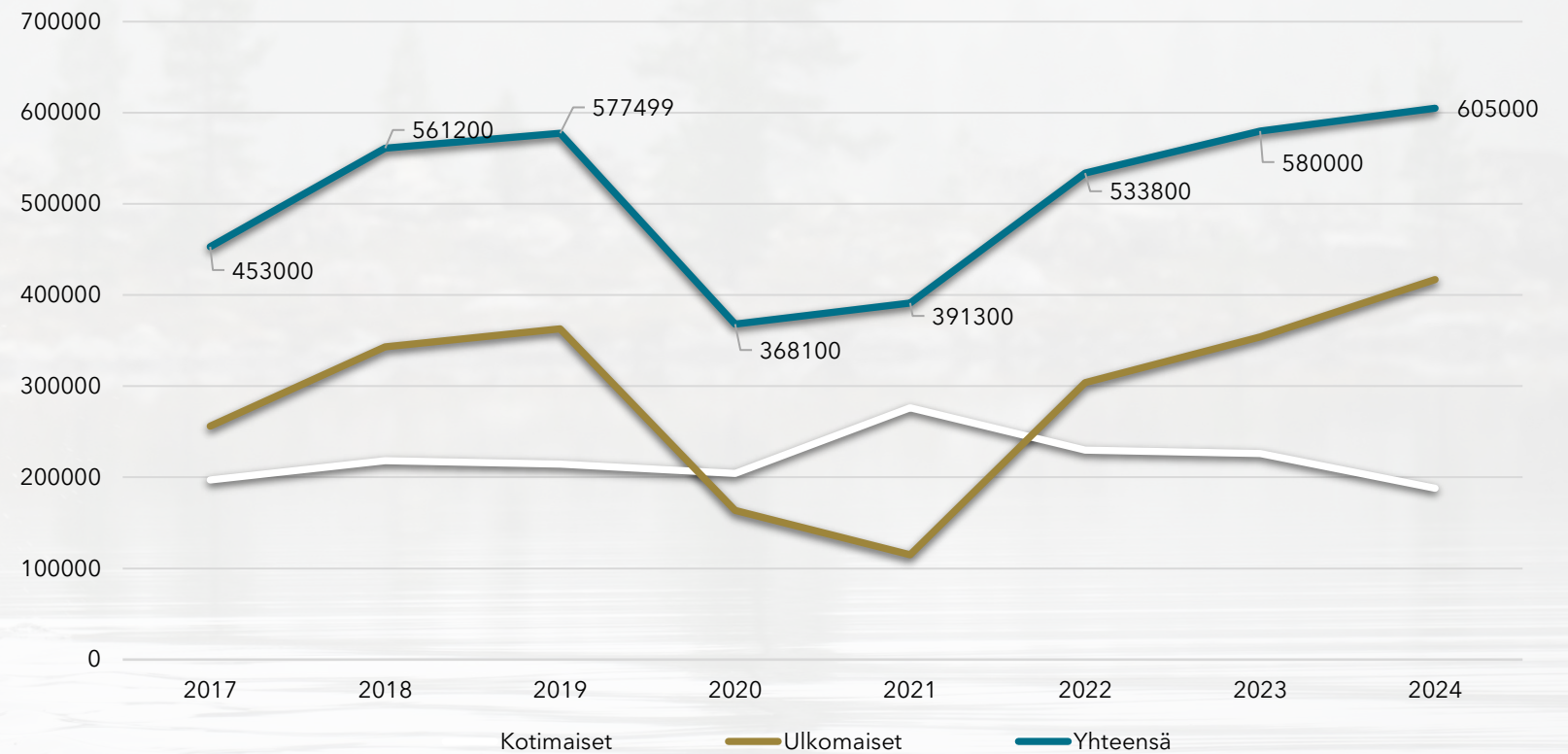
MATKAILUTILASTOT

LENTOMATKUSTAJAT 2010-2024

KOTIMAISET JA ULKOMAISET MATKAILIJAT YHTEENSÄ 2017-2024

YÖPYMISET INARI- SAARISELKÄ MATKAILUALUEELLA

- 2024: 605100, joista suomalaisia 18800 ja ulkomaalaisia 417100
- 2025: yöpymiset yhteensä 830600, joista suomalaisia 185500 ja ulkomaalaisia 438500

Yöpymiset Saariselällä (pl. Muu Inari)

- 2024: 331900, suomalaisia 115300 ja kansainvälisiä 216600
- 2025: 389200, suomalaisia 132200 ja kansainvälisiä 257000

MATKAILIJOIDEN KANSALLISUUDET

2024:

- Iso-Britannia 65 100
- Ranska 61800
- Saksa 46400
- Alankomaat 33 100
- Italia 20400
- USA 19700
- Kiina 17900
- Sveitsi 15 100
- Espanja 13300
- Singapore 11800

2025:

- Iso-Britannia 72500
- Ranska 54300
- Saksa 44100
- Alankomaa 31600
- Italia 20700
- USA 18600
- Japani 16900
- Sveitsi 16500
- Kiina 15700
- Espanja 12100

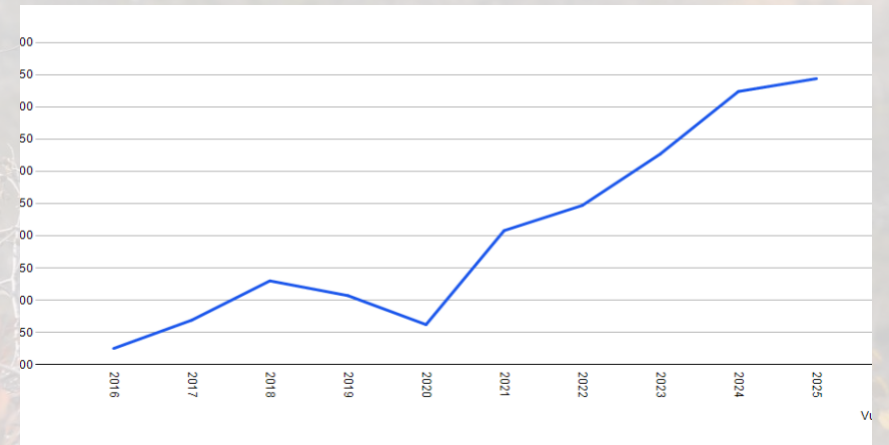

A woman with dark hair styled in a bun with a silver hair clip and large silver earrings is wearing a red and black traditional garment. She is holding a smartphone up to take a photo. The background is a blurred crowd of people. A large white semi-circle is overlaid on the left side of the image.

TILASTOTIETOA VÄESTÖSTÄ

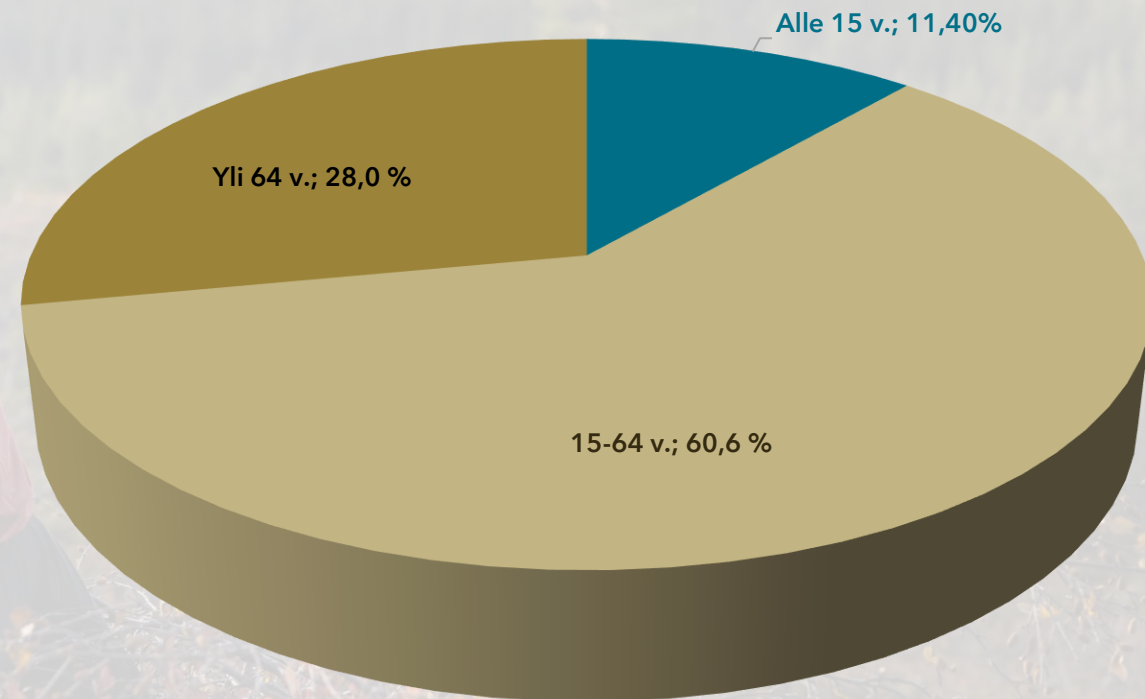
VÄESTÖ

- Vuonna 2025 Inarissa oli 7244 asukasta.
- Suomen saamelaisten lukumäärä vuonna 2023 vaaleissa oli 11 589, josta saamelaisalueella saamelaisia oli 3 371, joista Inarissa 2 147 henkilöä.
- Perheiden lukumäärä: 1 889 kpl vuonna 2024
- Asuntokuntien lukumäärä: 3 446 kpl vuonna 2024
- Lapin väkimäärä oli 176 151 ihmistä (31.12.2024)

Kuvaajassa on esitetty Inarin väkiluvun kehitys vuosina 2016-2025.

VÄESTÖN IKÄRAKENNE 2024

■ Alle 15 v.

■ 15-64 v.

■ Yli 64 v.

TALOUS

VEROPROSENTIT

Tuloveroprosentti vuonna 2025 on 6,40 %.

Kiinteistöveroprosentit ovat vuonna 2025:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,35 % (maa-alueet 1,35 %)
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,55 %
- muiden kuin vakituisten asuntojen veroprosentti 1,15 %
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,00 %
- yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %
- voimalaitosrakennuksen veroprosentti on yleinen kiinteistöveroprosentti

MUITA KUNNAN TALOUSLUKUJA VUONNA 2025

- ❑ Toimintakate peruskunnassa -28,4 milj. € v. 2025
- ❑ Vuosikate 4,67 milj €/v. 2025
- ❑ Tulos +0,09 milj € ylijäämäinen v. 2025
- ❑ Kunnan pitkäaikainen lainakanta 780 €/asukas v. 2025 ja vuokravastuut (leasing) yhteensä 6644 €/asukas
- ❑ Konsernin lainakanta 9676 €/asukas/v. 2022

INVESTOINTEJA VUONNA 2025

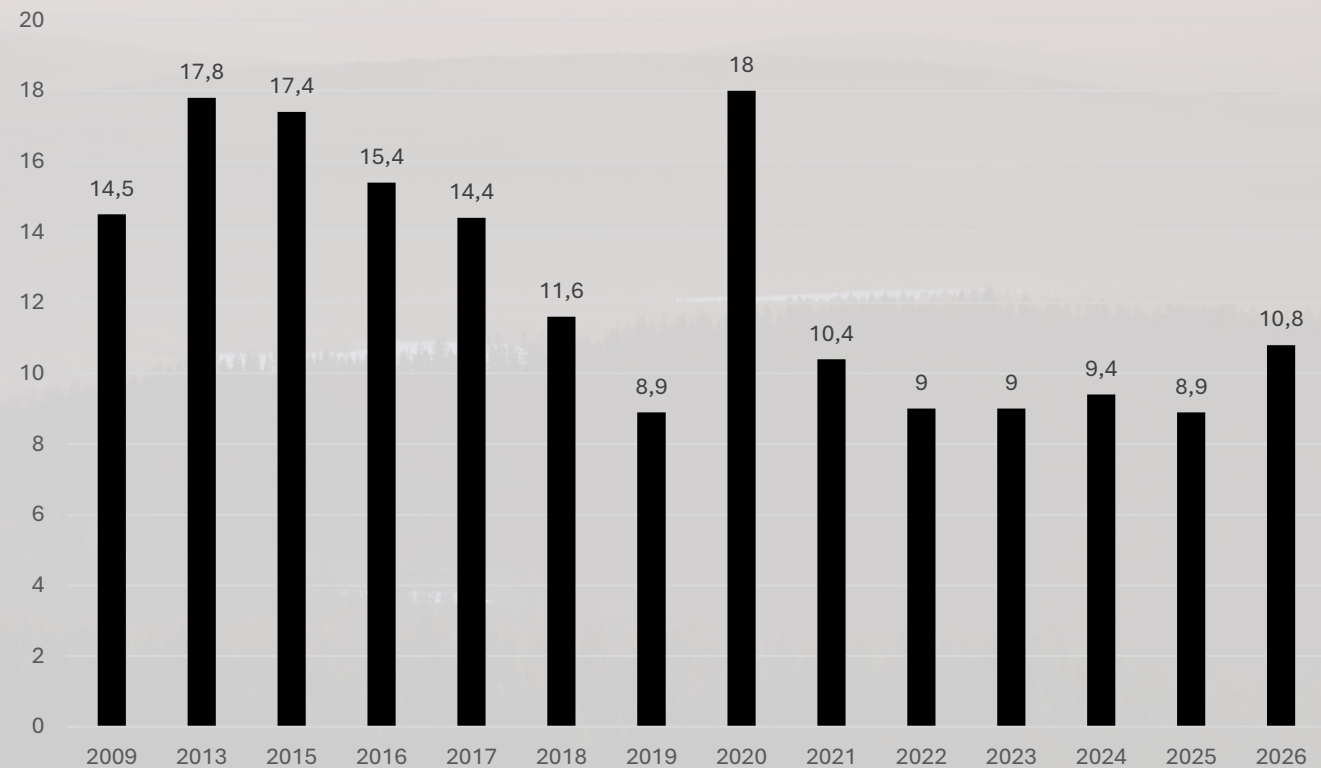
Vuoden 2025 tilinpäätöksessä investoinnit ovat yhteensä 4,8 milj. €. Näistä suurimpia ovat:

- 1,5 milj. € Inarin saamenkielinen päiväkoti
- 1,37 milj. € Saariselkä Oy:ltä hankitut maa-alueet
- 0,5 milj. € Raitopolun infran saneeraus
- 0,4 milj. € Veskoniemen kalahallin laajennus
- 0,3 milj. € Inarin satama
- 0,3 milj. € Jänkkävaaran ulkoilualueen kunnostus
- 0,2 milj. € Asfaltoinnit

TYÖLLISYYS

- Vuonna 2025 Inarin kunnan palveluksessa oli 331 henkilöä.
- Joista vakituksessa työsuhteessa 220, määräaikaista 108, työllistettyjä 1 ja oppisopimussuhteisia 2.

Työttömyysaste 2009 - 2026 Inarin kunnassa

INARIN KYLÄT

LAAJA, AINUTLAATUISTEN KYLÄKESKUSTEN KUNTA

Inarin suurimpia kyläkeskuksia ovat
Ivalo, Inari ja Saariselkä.

Aktiivisia kyläyhdistyksiä löytyy
yhteensä 16.

JOKAISELLA KYLÄLLÄ ON OMA AINUTLAATUINEN LUONTEENSA

- Ivalo on kylistä väkirikkain ja kunnan hallinnollinen keskus.
- Juutuanjoen ja Otsamotunturin kupeessa sijaitsevaa Inaria pidetään Suomen saamelaiskulttuurin keskuksena.
- Sevetijärvi on puolestaan koltansaamelaisen kulttuurin ja Näätämö Norjan rajakaupan keskus.
- Suomen pohjoisin hiihtokeskus sijaitsee Saariselällä.

INARI
Aanaar Aanar Anár

WWW.INARI.FI

Etunimi Sukunimi

Titteli

p. +358 50 1234 567

etunimi.sukunimi@inari.fi

INARI

Aanaar Aanar Anár

WWW.INARI.FI